

בעולם הבא. נצול מכל הענשים הרעים שלא יכולים לשלט עלינו. אם בהשתדלות כף, כל שכן מי שעושה מעשה.

רבי חייא ורבי אבא היו שרויים בבית מארחהם, וקמו בחצות הלילה להשתדל בתורה. בת המארח קמה והאירה להם נר, ואחר כך עמדה אחריהם לשמע דברי תורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה - כל מי שמשתדל בעולם הזה באותן מצוות התורה, מסתדר לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד להאיר לו באותו העולם. ותורה אור - מי שמתעסק בתורה, זוכה לאותו אור עליון שנדלק ממנו הנר, שהרי נר בלי אור אינו כלום. אור בלי נר אף כף לא יכול להאיר. נמצא שכלם צריכים זה את זה. צריך מעשה לתקן הנר, וצריך ללמד תורה להאיר הנר. אשרי מי שמתעסק בה באור ובנר.

ודרך חיים תוכחות מוסר - דרך חיים להכנס בה לעולם הבא, אותן תוכחות שמקבל אדם להסיר את עצמו מדרך רעה וללכת בדרך טובה. עוד ודרך חיים - אותם תוכחות מוסר, שמביא הקדוש ברוך הוא על האדם לטהרו מחטאיו באותן תוכחות. אשרי מי שמקבל אותן ברצון הלב.

דבר אחר כי נר מצוה - (תקון הנר) זה נר המנורה של דוד, שהוא נר מצוה תורה שבעל פה, שצריכה להתפקן תמיד, ואינה מאירה אלא מתוך תורה שבכתב, שהרי אין לתורה שבעל פה אור אלא מתוך תורה שבכתב, שהיא האור להאיר.

באשתדלותא הכי. כל שפן מאן דעביד עובדא.

רבי חייא ורבי אבא, שרו בבי אושפיזיהו, קמו בפלגות ליליא, (דף קס"ו ע"א) לאשתדלא באורייתא. ברתיא דאושפיזא, קמת ואנהירת לון שרגא, ולבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה, כל מאן דאשתדל בהאי עלמא, באינון פקודין דאורייתא, אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא, לאנהרא ליה בההוא עלמא. ותורה אור, מאן דאתעסק באורייתא, זכי לההוא נהורא עלאה, דאדליקת שרגא מגייה, דהא שרגא בלא נהורא לא כלום. נהורא בלא שרגא, אוף הכי לא יכיל לאנהרא. אשתכח דכלא דא לדא אצטריף. אצטריף עובדא לאתקנא שרגא. ואצטריף למלעי באורייתא, לאנהרא שרגא. זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא.

ודרך חיים תוכחות מוסר, ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי, אינון תוכחות, דמקבל פר נש לאעדאה גרמיה מארח ביש, ולמיהו בארחא טבא. תו ודרך חיים, אינון תוכחות מוסר, דאייתי קדשא בריף הוא עליה דבר נש, לדכאה ליה מחובוי באינון תוכחות. זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלבא.

דבר אחר כי נר מצוה, (תקונו דשרגא) דא שרגא בוצינא דדוד, דאיהו נר מצוה אורייתא דבעל פה, דאצטריף לאתתקנא תדיר, ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב, דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו, אלא מגו תורה שבכתב, דאיהי אור לאנהרא.